

Rapport

Politie hield onvoldoende rekening met minderjarige bij inval en aanhouding van vader na toestemming OM

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politie-eenheid Rotterdam deels gegrond en de klacht over het OM niet gegrond. De Kinderombudsman vindt de klacht over de politie-eenheid Rotterdam deels gegrond en onthoudt zich voor het overige van een oordeel.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Leeswijzer.....	2
Wat is de klacht?	3
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?.....	13
Wat is het oordeel van de Kinderombudsman?	17
Conclusie	18
Aanbevelingen	19
Bijlage I: Kinderrechtelijk kader	20
Bijlage II: Stappenplan het beste besluit voor het kind.....	23

Inleiding

Na een anonieme melding via Meld Misdaad Anoniem (MMA) valt de politie de woning van de heer Maas¹ binnen op zoek naar een vuurwapen. Zijn minderjarige dochter Anne² is op dat moment ook thuis. De politie houdt de heer Maas aan en neemt hem mee naar het politiebureau, maar treft geen wapen aan in de woning. De heer Maas vindt dat de politie onzorgvuldig te werk is gegaan. Volgens hem heeft de politie de MMA-melding onvoldoende onderzocht en had het Openbaar Ministerie (OM) geen toestemming mogen geven om zijn woning binnen de treden en hem aan te houden op basis van de anonieme melding. Voor de heer Maas en zijn dochter Anne had de inval van de politie een grote impact.

De Nationale ombudsman heeft naar aanleiding van de klacht van de heer Maas onderzocht hoe de inval tot stand is gekomen en of de politie en het OM hierbij behoorlijk hebben gehandeld. De Kinderombudsman heeft onderzocht of de politie in lijn heeft gehandeld met de kinderrechten van Anne.

Meld Misdaad Anoniem (MMA) is een onafhankelijk meldpunt waar anoniem informatie gegeven kan worden over criminaliteit en misdaad. In zo'n melding kan ook een burger genoemd worden. MMA kan vervolgens deze informatie delen met ketenpartners, zoals de politie en andere opsporingsdiensten, voor verder onderzoek. De gegevens van de melder worden hierbij niet gedeeld. Wordt de melding doorgezet naar de politie, dan gaat de politie hiermee aan de slag.

Leeswijzer

Dit rapport bevat een weergave van wat tijdens het onderzoek is komen vast te staan met daarna het oordeel van de Nationale ombudsman en het oordeel van de Kinderombudsman over de klacht. Als bijlagen zijn toegevoegd een overzicht van de relevante kinderrechten en het stappenplan voor het beste besluit voor een kind, dat is opgesteld door de Kinderombudsman.

¹ Fictieve naam.

² Fictieve naam.

Wat is de klacht?

De heer Maas klaagt erover dat het Team Parate Eenheid (TPE) van de politie-eenheid Rotterdam:

- hem in het bijzijn van zijn minderjarige dochter heeft aangehouden;
- zijn handboeien te strak heeft aangelegd waardoor hij (blijvend) letsel heeft opgelopen.

Verder klaagt de heer Maas erover dat het Openbaar Ministerie:

- toestemming aan de politie heeft gegeven om zijn woning binnen te treden op basis van informatie over de mogelijke aanwezigheid van een vuurwapen;
- de strafzaak tegen hem heeft geseponneerd met sepotcode 02 (geen wettig en overtuigend bewijs) in plaats van met sepotcode 01 (ten onrechte als verdachte aangemerkt).

Wat is er gebeurd?

In de ochtend van 31 januari 2020 wordt er bij Meld Misdaad Anoniem (MMA) een melding gedaan dat de heer Maas een wapen bij zich zou dragen in zijn broeksband. Het meldpunt stuurt de melding door naar de politie-eenheid Rotterdam. Daarbij benoemt MMA dat er een uitvoerige bevraging van de melder heeft plaatsgevonden. Ook staat er dat de melding een weergave van relevante feiten bevat die uit de bevraging zijn voortgekomen, met uitzondering van informatie die herleidbaar is naar de melder. In de melding komt het volgende naar voren:

'Vuurwapenbezit [adres van de heer Maas]. Gezien is dat de mannelijke bewoner van het adres, [de heer Maas], een vuurwapen in zijn broeksband droeg. Het betreft een [signalement]. Meneer rijdt in een zwarte Mercedes.³ Hij maakt opvallend vaak korte ritten in dit voertuig. Meneer verblijft op het adres met zijn vrouw en twee kinderen van rond de 10 jaar oud.'

Op 2 februari 2020 aan het einde van de middag valt het TPE van de politie met bivakmutsen op de woning van de heer Maas binnen. Het TPE forceert hierbij de voordeur. De heer Maas is op dat moment met zijn dochter Anne van 14 jaar thuis. Zijn zoon Bram⁴, die jarig is die dag en 12 jaar is geworden, is elders met zijn moeder, de toenmalige partner van de heer Maas.

De heer Maas wordt door het TPE aangehouden op verdenking van het bij zich dragen van een vuurwapen en/of in zijn woning hebben van een vuurwapen en gefouilleerd. Een politieambtenaar van het TPE legt handboeien bij hem aan. Daarna nemen twee leden van het TPE de heer Maas mee in een politieauto naar het arrestantenverblijf. Medewerkers van de politie en nog enkele leden van het TPE doorzoeken de woning. Aangezien Anne ook thuis is, belt een lid van het TPE met haar moeder en vraagt haar naar huis te komen. De politie vindt geen vuurwapen. Officier van justitie B. zendt de heer Maas aan het begin van de avond weer naar huis.

Op 7 februari 2020 zoekt de gemachtigde van de heer Maas, een advocaat, contact met het OM voor informatie over hoe het besluit tot aanhouding tot stand gekomen is. Op 13 februari 2020 is er telefonisch contact tussen de gemachtigde van de heer Maas en de officier van justitie A. over het controleren van de informatie van de MMA-melding. Het OM stuurt op verzoek de melding door aan de heer Maas. Daarna heeft de politie namens officier van justitie A. nog telefonisch contact met de gemachtigde, waarbij de politie stelt dat de informatie uit de MMA-melding is gecontroleerd en dat er mede op basis van de (strafrechtelijke) achtergrond van de heer Maas is besloten om hem aan te houden buiten heterdaad.⁵ De heer Maas zou

³ Het automeerk is gefingeerd.

⁴ Fictieve naam.

⁵ Op grond van artikel 26/1 Wet wapens en munitie.

namelijk eerder zijn verdacht en veroordeeld voor een feit op grond van de Wet Wapens en Munitie (WWM). De hulpofficier van justitie heeft toestemming gegeven voor binnentreding en doorzoeking van de woning.⁶ Op 13 februari 2020 wijzigt officier van justitie B. de sepotgrond van sepotcode 05 (geen strafbaar feit) naar sepotcode 02 (geen wettig en overtuigend bewijs). Het OM informeert de heer Maas hierover met een brief van 18 februari 2020.

Als het OM een strafzaak seponeert, betekent dit dat de zaak verder niet wordt onderzocht. In dat geval kiest het OM een sepotcode. Uit de sepotcode blijkt waarom het OM de zaak seponeert. Welke sepotcode het OM gebruikt, kan veel impact hebben voor de betrokken burger. Sepotgronden worden opgenomen in de Justitiële documentatie en kunnen bijvoorbeeld gevolgen hebben voor de mogelijkheid om een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) te krijgen. Zo'n VOG is nodig om bepaalde functies te kunnen uitoefenen.

Welke klachten heeft de heer Maas over de politie?

Op 5 februari 2020 dient de heer Maas een klacht in bij de politie.

Handboeien te strak

De heer Maas klaagt dat hij bij de aanhouding te strak geboeid is en hierdoor letsel heeft opgelopen. Hij geeft aan dat hij na het binnentreden direct bevelen heeft opgevolgd en op zijn knieën is gaan zitten met zijn handen in zijn nek. Desondanks is zijn arm hard omgedraaid en zijn de handboeien veel te strak omgedaan, stelt hij. Dit heeft hij direct aangegeven en daarna nog meerdere malen, maar hier is volgens de heer Maas niet op gereageerd. Tijdens het transport reed de politie hard door de bochten waardoor de handboeien meer pijn zijn gaan doen. Een dag later heeft de huisarts waargenomen dat zijn rechterpols opgezet was en dat er sprake was van verminderde gevoeligheid en rode striemen, aldus de heer Maas.

Optreden politie richting hem en zijn kinderen

De heer Maas vindt dat de politiemedewerkers hem onbeschoft en opgefokt tegemoet zijn getreden. Ook vindt hij dat er te weinig rekening is gehouden met de impact van het binnentreden op zijn kinderen. De heer Maas stelt dat Anne op het toilet zat en eerst tegen de muur werd gezet met haar handen omhoog. Haar handen werden vastgehouden door een lid van het TPE. Ze moest daarna op een stoel gaan zitten. Dit was volgens de heer Maas een traumatische ervaring voor haar. Bram vierde op dat moment zijn kinderfeestje en dit moest op stel en sprong worden onderbroken.

Melding

De heer Maas vindt ook dat hij ten onrechte, onrechtmatig, is aangehouden. Uit onderzoek van de politie had moeten blijken dat de MMA-melding niet klopte. Als voorbeeld geeft de heer Maas dat bij een simpele observatie door de politie gezien had kunnen worden dat de in de melding genoemde auto al een tijd niet in gebruik was geweest en dat hij er dus geen korte ritjes mee heeft gemaakt. Het signalement klopt in zijn ogen ook niet, hij heeft geen grijs haar bijvoorbeeld. Daarnaast stelt de heer Maas dat het niet logisch is dat hij gezien zou zijn met een vuurwapen in zijn broeksband, omdat het op dat moment winter was en niemand zonder een winterjas buiten zou lopen. Een wapen zou in dat geval ook niet gezien kunnen zijn. De melding is volgens hem dus onvoldoende gecontroleerd voorafgaand aan de inval. Hij stuurt daarnaast zelfgemaakte filmpjes aan de klachtencommissie waarop hij te zien is met een op een vuurwapengelijkend voorwerp. Met deze filmpjes wil hij aantonen dat een vuurwapen niet gezien zou kunnen zijn in zijn broeksband en dat de melding niet geloofwaardig is. Op de beelden is te zien hoe hij van zijn geparkeerde auto loopt naar zijn

⁶ Op grond van artikel 55 en artikel 96 van het Wetboek van Strafvordering en artikel 49 van de Wet wapens en munitie.

voordeur en terug met een op een vuurwapengelijkend voorwerp in zijn broeksband. Daarbij vertelt hij dat het niet mogelijk is dat derden een wapen hebben zien zitten in zijn broeksband.⁷

Welke klachten heeft de heer Maas over het OM?

Toestemming om aan te houden

Op 6 november 2020 dient de gemachtigde van de heer Maas een klacht in bij het OM. De heer Maas vindt dat officier van justitie A. ten onrechte toestemming heeft gegeven voor zijn aanhouding. Naast dat de Mercedes van de heer Maas niet in gebruik was en de melding op dit punt dus niet klopt, had de officier van justitie eerst moeten afwachten of er een wapen bij de heer Maas gevonden werd voordat hij toestemming gaf voor zijn aanhouding. Uit een registratie in het politiesysteem komt volgens de gemachtigde naar voren dat een andere officier van justitie (B.), nadien zou hebben gezegd dat de heer Maas niet aangehouden had mogen worden. Volgens de gemachtigde bevestigt deze registratie dat de aanhouding onterecht is geweest.

Sepotcode

Op 21 mei 2021 dient de gemachtigde van de heer Maas een verzoek tot wijziging in van de sepotcode 02 (geen wettig en overtuigend bewijs) naar de code 01 (ten onrechte als verdachte aangemerkt). Volgens hem laat de registratie over officier van justitie B. zien dat de MMA-melding misschien wel voldoende was voor een doorzoeking, maar dat er geen redelijk vermoeden van schuld was op grond waarvan de heer Maas kon worden aangehouden. De heer Maas werd op grond van de melding verdacht van het bij zich dragen van een vuurwapen en/of in zijn woning hebben van een vuurwapen. Tijdens de inval is volgens de gemachtigde gebleken dat die verdenking niet terecht was. Om die reden meent de advocaat dat sepotcode 01 juist is.

De klachtbehandeling door de politie

Tijdens de eerste fase van de klachtbehandeling door de politie hebben vijf betrokken politieambtenaren hun zienswijze gegeven op verschillende klachten van de heer Maas. Eén van deze politieambtenaren is ook gehoord tijdens de hoorzitting van de klachtadviescommissie in de tweede fase van de klachtbehandeling. Deze verklaringen komen, voor zover relevant, later in het rapport aan de orde.

Reactie politiechef op de klacht

De klachtadviescommissie van de politie adviseert de politiechef over de klacht. De commissie geeft het volgende advies over de klachten van de heer Maas:

1. Onbeschoft en opgefokt tegemoet treden door de politieambtenaren

De commissie vindt dit klachtonderdeel ongegrond. Een directieve wijze van aanspreken door het TPE, maar ook stilzwijgen of negeren, kan op zichzelf niet worden gezien als een onheuse of onbeschofte bejegening. De commissie merkt daarnaast op dat de heer Maas zijn klacht in zijn klachtbrief en op de hoorzitting op dit punt niet overtuigend kon concretiseren.

2. Het te strak aanleggen van de handboeien

De commissie vindt dit klachtonderdeel ongegrond. Het vergrendelen van de handboeien is een verplichte werkwijze in het sterk gestandaardiseerde werkproces van het TPE. De commissie gaat er daarom van uit dat de handboeien ook in deze situatie goed zijn vergrendeld. Het is niet aannemelijk gemaakt dat de betrokken politieambtenaren de handboeien bij de heer Maas met opzet te strak aanlegden of de handboeien niet hebben vergrendeld.

⁷ Deze videobeelden heeft de Nationale ombudsman ook ontvangen van verzoeker.

1. Het binnenvallen op de verjaardag van de zoon

De commissie vindt dit klachtonderdeel ongegrond. Er was geen juridisch beletsel om op de verjaardag van Bram binnen te vallen en de aanhouding te verrichten. De politieambtenaren zijn, om de impact van het binnentreden zo veel mogelijk te beperken, niet eerder binnengetrepen dan toen was vastgesteld dat alleen de heer Maas en zijn dochter zich nog in de woning bevonden. De commissie overweegt daartoe ook dat het binnenvallen al uitgesteld was en dat van de politie verwacht mag worden dat zij (anonieme) meldingen over (vermeend) onrechtmatig vuurwapenbezit, gelet op het mogelijke gevaar voor de veiligheid in de samenleving, serieus neemt en daarbij zo snel mogelijk optreedt.

De politiechef heeft dit advies geheel overgenomen en verklaarde de klacht dus op alle punten ongegrond.⁸

De klachtbehandeling door het OM

Toestemming voor aanhouding

De hoofdofficier van justitie reageert op 16 maart 2021 op de klacht van de heer Maas. De hoofdofficier van justitie vindt dat officier van justitie A. op de juiste gronden en op zorgvuldige wijze heeft besloten tot de aanhouding van de heer Maas.

Volgens het OM heeft de politie de inhoud van de MMA-melding gecontroleerd en heeft het (nader) onderzoek ingesteld naar de melding. Dat de heer Maas stelt dat de auto al een tijdje niet meer zou zijn gebruikt, doet volgens het OM niet af aan de betrouwbaarheid van de melding. Officier van justitie A. heeft na overleg met de politie op basis van de gecontroleerde MMA-melding en de aanvullende beschikbare informatie over de heer Maas (onder meer zijn antecedenten⁹ op het gebied van vermogenscriminaliteit en geweldsmisdrijven) een bevel tot aanhouding buiten heterdaad gegeven. De politie heeft vervolgens een inschatting gemaakt op welke wijze de aanhouding uitgevoerd moest worden (zoals plaats en tijdstip van de aanhouding en door welk team). Gelet op de aard van de melding, 'dat de heer Maas mogelijk een vuurwapen in de broeksband zou dragen', vonden de politie en het OM het belangrijk om snel en veilig te handelen. Daarom is het TPE na het binnentreden direct overgegaan tot aanhouding. Vervolgens heeft de doorzoeking van de woning plaatsgevonden. Dit laatste heeft de politie op eigen bevoegdheid gedaan en mogen doen, zonder tussenkomst van de officier van justitie en/of de rechter-commissaris.¹⁰

Sepotcode

Op 21 mei 2021 reageert de hoofdofficier van justitie op het verzoek om de sepotcode 02 te wijzigen naar sepotcode 01. Het OM is op basis van de beschikbare informatie van oordeel dat de zaak van de heer Maas op juiste gronden met sepotcode 02 is afgedaan. Sepotcode 01 is uitsluitend aan de orde als in het opsporingsonderzoek feiten en omstandigheden naar voren zijn gekomen die ondubbelzinnig wijzen op de onschuld van de betrokkene. Dat is het geval als sprake blijkt te zijn van een persoonswisseling, een vastgesteld alibi, uitsluiting op basis van DNA, een valse aangifte/melding of andere feiten en omstandigheden waaruit bewijs naar voren komt ten aanzien van de onschuld van de betrokkene. De hoofdofficier van justitie ziet geen redenen om aan te nemen dat de heer Maas, achteraf gezien, ten onrechte als verdachte is aangemerkt. Het feit dat tijdens de aanhouding en doorzoeking in de woning geen vuurwapen is aangetroffen, betekent niet dat de verdenking ten onrechte heeft bestaan. Daarnaast zijn uit het onderzoek (ten aanzien van de betrouwbaarheid van de MMA-melding) geen feiten en omstandigheden naar voren gekomen die onomstotelijk wijzen op de onschuld van de heer Maas, aldus de hoofdofficier van justitie.

⁸ De brief met daarin het formele standpunt van de politiechef over de klacht is opgevraagd bij de politie, maar bleek niet meer aanwezig te zijn. De politie gaf aan dat de Nationale ombudsman ervan uit kon gaan dat het advies van de klachtenadviescommissie op de klacht zonder meer is overgenomen door de politiechef.

⁹ Met antecedenten wordt bedoeld de strafbare feiten die een persoon heeft begaan in het verleden.

¹⁰ Op grond van artikel 49 Wet Wapens en Munitie

Alles overziend heeft het onderzoek onvoldoende bewijs opgeleverd waarmee kan worden vastgesteld dat de heer Maas het strafbare feit heeft gepleegd. Daarom komt het OM uit op sepotcode 02 (onvoldoende bewijs).

Met welke klachten komt de heer Maas bij de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman?

Over de politie

Volgens de heer Maas had de politie in de interne klachtbehandeling moeten vaststellen dat de anonieme melding onvoldoende is onderzocht. De politie heeft bijvoorbeeld geen rekening gehouden met de mogelijkheid dat iemand bewust een valse melding heeft gedaan. De klachtadviescommissie heeft alleen een politieambtenaar van het TPE gehoord. Het TPE had geen rol bij het onderzoek naar de melding. Volgens de heer Maas heeft de klachtadviescommissie hierdoor onvoldoende kunnen beoordelen of de aanhouding op basis van de anonieme melding terecht was. De commissie had hiernaar verder onderzoek moeten doen, vindt de heer Maas.

Ook vindt de heer Maas dat de verjaardag van Bram bij de voorbereiding van de politie mee had moeten wegen. Aangezien er al een tijdsverloop van twee dagen zat tussen de melding en de aanhouding, had een dag later ook nog gekund. De heer Maas klaagt er daarnaast over dat de handboeien te strak zijn aangelegd. Hij stelt dat de politieambtenaren geen enkele keer gereageerd nadat hij aangaf dat hij pijn had door de handboeien. Uit de verklaring van een politieambtenaar blijkt dat zijn rechterpols na het afdoen van de handboeien striemen vertoonde en dikker was. Ook tonen de andere verklaringen van de politieambtenaren aan dat de heer Maas bij zijn aanhouding meewerkte en er alle ruimte was om de handboeien goed aan te leggen. De heer Maas vindt dat de klachtadviescommissie en de politiechef hier onterecht aan voorbij zijn gegaan. Tot slot klaagt de heer Maas dat het TPE met getrokken wapens is binnengetrepen en hij onder schot is gehouden tijdens zijn aanhouding.

Over het OM

De heer Maas blijft erbij dat er geen toestemming voor de aanhouding had moeten worden gegeven. De politie heeft alleen zijn adres, zijn gezinssamenstelling en zijn persoonlijke eigenschappen nagelopen, terwijl dit geen onderscheidende kenmerken zijn. Op deze manier kan iedereen die kwaad wil doen misbruik maken van MMA. De heer Maas wijst er opnieuw op dat volgens een politiemutatatie ook officier van justitie B. later heeft aangegeven dat hij niet aangehouden had mogen worden.

Daarnaast vindt de heer Maas dat het OM zijn verzoek om wijziging van de sepotcode van 02 naar 01 onterecht heeft afgewezen. Er is geen vuurwapen bij de heer Maas aangetroffen, niet bij hemzelf en niet in zijn huis. Het OM redeneert: 'dat het wapen niet gevonden is, betekent niet dat het er niet is geweest'. De gemachtigde van de heer Maas vindt deze redenatie niet kloppen.

Het onderzoek van de Nationale ombudsman en Kinderombudsman

Bij het onderzoek naar de klacht hebben medewerkers van de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman de stukken bestudeerd en gesproken met de heer Maas, zijn dochter Anne, de piketchef en de commandant van het TPE en officier van Justitie A. Ook heeft de Nationale ombudsman verkend of hij de politieambtenaar/politieambtenaren kon horen, die betrokken waren bij het onderzoek naar de melding en officier van justitie B. van het OM, die de heer Maas heeft heengezonden. Zij bleken niet meer in dienst te zijn bij de politie dan wel bij het OM en konden niet worden bereikt. In het onderzoek is ook gebruik gemaakt van camerabeelden die gemaakt zijn door een camera aan de buitenkant van de voordeur van de heer Maas en er is inzage geweest in de justitiële documentatie van de heer Maas. De ombudsman bekeek ook wat het Zakboek Strafvordering voor de Hulpofficier bepaalt ten aanzien van een dergelijke inval en aanhouding. Hierna volgt de kern van de informatie die aan het licht is gekomen tijdens dit onderzoek.

Wat zegt Anne, de dochter van de heer Maas?

Anne vertelt dat de politie haar huis binnenviel toen zij veertien jaar oud was. Het was op de verjaardag van haar broertje. Anne was alleen thuis met haar vader. Ze zat op het toilet toen ze gerammel en veel harde geluiden hoorde. In eerste instantie dacht ze aan een overval, maar daarna hoorde ze dat er 'politie' geroepen werd. Toen Anne van het toilet kwam, moest ze in de hal met haar handen omhoog tegen de muur gaan staan. Ze zag dat haar vader op zijn knieën in de woonkamer zat en dat drie agenten met bivakmutsen hun vuurwapen op hem richtten. Anne moest in de woonkamer aan de eettafel gaan zitten met haar handen zichtbaar op de tafel. Ze was blij dat ze in dezelfde kamer als haar vader was omdat ze bang was dat de agenten haar vader zouden neerschieten. Daarom zei Anne tegen haar vader dat hij rustig moest doen en moest meewerken zodat hem niks zou overkomen.

Nadat haar vader was weggevoerd, moest Anne aan tafel blijven zitten terwijl de agenten zo'n twee uur lang het huis doorzochten. Sommige agenten hebben toen hun bivakmuts afgedaan. Anne wist niet waar de agenten naar op zoek waren. De agenten zijn ook op de slaapkamer van Anne geweest. Al haar spullen lagen op bed of op een andere plek. Anne vindt dat de agenten geen rekening met haar hebben gehouden of medeleven hebben getoond. De agenten hebben niet echt met haar gesproken en zijn niet bij haar aan tafel komen zitten. Er is wel gevraagd hoe oud Anne was. Toen bleek dat ze minderjarig was, is haar moeder gebeld. Pas tegen het einde van de doorzoeking kwam haar moeder thuis. Op de dag van de inval moest Anne nog leren voor een toets. Daar is ze niet meer aan toegekomen, wat tot problemen op school leidde. Anne heeft op school niet verteld wat er was gebeurd, alleen aan een paar klasgenoten. Anne kon zich minder goed concentreren en had slechte resultaten voor haar toetsen.

Anne heeft geen nazorg gehad. Als dat wel zo was, had ze de politie willen vertellen over de impact die een inval op kinderen heeft. Anne begrijpt niet waarom de inval op zondag plaatsvond en niet op maandag, zodat zij er niet bij zou zijn geweest. Anne is wel blij dat haar broertje er niet bij was omdat hij emotioneler is dan zij. Na de inval was Anne bang om alleen thuis te zijn en dat de agenten weer zouden komen. Ook keek ze veel op de camera's die buiten het huis hangen en schrok ze van harde geluiden, zoals toen er een ballon knapte. Inmiddels gaat het wel beter en denkt Anne minder vaak aan de inval.

Politieambtenaar 1, piketchef van het TPE

Vorbereiding aanhouding

Politieambtenaar 1 verklaart aan de Nationale ombudsman dat zij zelf niet aanwezig is geweest bij de inval. Zij gaf wel de toestemming voor de inval en was verantwoordelijk voor de planning.

In haar zienswijze op de klacht benoemt zij dat de heer Maas volgens de MMA-melding een vuurwapen in zijn broeksband zou dragen. Tijdens de voorbereiding van de aanhouding zag zij dat de heer Maas in het politie-informatiesysteem stond met de code 'vuurwapengevaarlijk'. Hierbij staat de regel: 'In geval van aanhouding buiten heterdaad, overleg met OG/AOT¹¹ van desbetreffende eenheid'. Ook zag zij dat de heer Maas meerdere registraties heeft op zijn strafblad, waaronder ten aanzien van het bezit van traangas (2018) en geweldsdelicten (2009 en 1995). Daarnaast stond er in het politie-informatiesysteem dat de heer Maas een 'kort lontje' zou hebben en werd hij in verband gebracht met anabolen. Na overleg met de sectiecommandant van het AT over de melding en aanvraag nam zij op zijn advies contact op met het Team Criminele Inlichtingen (TCI) om te kijken of er meer informatie over de heer Maas beschikbaar was. Toen dat niet het geval was, is er besloten dat het TPE de aanhouding zou verrichten. Zij heeft de keuze gemaakt de woning op snelheid te betreden en niet 'aan de bel te gaan'. Omdat er camera's aanwezig zouden zijn in/bij de woning en vanwege de antecedenten van de heer Maas, heeft zij haar team toestemming gegeven voor

¹¹ OG zijn de ondersteuningsgroepen binnen de politie. Hier valt het Team Parate Eenheid onder. Het AOT is het aanhoudings- en ondersteuningsteam, ook wel het arrestatiesteam (AT) genoemd. Deze teams verrichten risicovolle aanhoudingen.

het dragen van een bivakmuts. Het onderzoeksteam wilde dat de heer Maas in zijn woning zou worden aangehouden omdat daar naar een wapen gezocht moest worden. Ze hebben de woning daarom eerst geobserveerd om te zien of hij in de woning aanwezig was.

Het TPE is niet betrokken bij het onderzoek naar de betrouwbaarheid van de melding. Dat onderzoek was door een onderzoeksteam van een basiseenheid verricht. Het TPE kwam pas in actie toen het onderzoeksteam het vooronderzoek had afgerond en toestemming van de officier van justitie had verkregen om de heer Maas aan te houden. Het TPE had een uitvoerende rol, bereidde de inzet voor en besliste uitsluitend over het moment en de wijze waarop de heer Maas werd aangehouden. Er was aanvankelijk besloten de heer Maas een dag eerder aan te houden, maar er vond een steekpartij plaats waarbij haar team werd ingezet. De aanhouding werd daardoor uitgesteld. Vuurwapenmeldingen hebben wel een hoge prioriteit en er wordt zo snel mogelijk actie op ondernomen. Het feit dat het onderzoeksteam toestemming van de officier van justitie had gekregen om de heer Maas aan te houden en zijn woning binnen te treden volstond voor haar om de aanhouding voor te bereiden.

Verjaardag zoon

In haar zienswijze stelt politieambtenaar 1 dat de verjaardag bij de voorverkenning niet naar voren is gekomen. Dit vond zij logisch, want het kinderfeestje was ook op een andere locatie. Tijdens de hoorzitting vult zij aan dat er door haar team tijdens de observatie is gezien dat mensen de woning verlieten. Het vermoeden bestond dat alleen de heer Maas en diens minderjarige dochter in de woning waren achtergebleven. Het TPE zag de heer Maas vervolgens in de woning. Als er visite in de woning was geweest, was de aanhouding van de heer Maas met het oog op de veiligheid van iedereen uitgesteld.

De inval zelf

Aan de Nationale ombudsman verklaart politieambtenaar 1 dat het TPE nooit met getrokken wapens naar binnen gaat. Bij deze inval was dat niet anders. Tijdens de hoorzitting bij de klachtencommissie verklaart zij dat de leden van het TPE met hun hand op het dienstwapen en het dienstwapen in hun holster zijn binnengetroten. Als ze wel hun wapen ter hand hadden genomen hadden zij een 'meldingsformulier geweldsaanwending' moeten invullen. Zij stelt dat de eerste politieambtenaar die de woning betrad een schild bij zich droeg dat was uitgerust met een sterk verblindende verlichting. Als gevolg daarvan kon de heer Maas onmogelijk scherp zien. Het kan zijn dat hij de in zwarte handschoenen gehulde vingers van de betrokken politieambtenaren voor wapens aanzag.

Handboeien

Aan de Nationale ombudsman verklaart politieambtenaar 1 dat de handboeien na het 'locken' niet strakker kunnen gaan zitten. De handboeien geven, ook als iemand meewerkt, al striemen in de huid. Bij verzet wordt dit erger. Er is enige ruimte om te bepalen hoe strak je de handboeien voor het 'locken' doet, maar er zit ook een minimum aan, de handboeien moeten wel vast zitten. Er is maar één standaardmaat handboei.

Omgaan met minderjarige(n)

Het TPE biedt ondersteuning aan de onderzoeksteams en verleent geen nazorg aan verdachten en hun gezinnen. Aan de Nationale ombudsman verklaart politieambtenaar 1 dat als het de verwachting is dat er jonge kinderen aanwezig zijn tijdens de inval, dit wordt afgestemd met het Crisis Interventie Team (CIT). In dit geval is dat niet gebeurd, omdat het oudere kinderen betrof. Het TPE heeft er ervaring mee dat kinderen binnen kunnen zijn en houdt hier rekening mee. Als het TPE een kind aantreft handelt zij minder dominant. Maar er is geen taakhouders voor de kinderen die worden aangetroffen.

Politieambtenaar 1 stelt dat er niet langer gewacht kon worden met de inval tot het TPE zeker wist dat Anne niet thuis zou zijn. Een kind kan niet in een woning gelaten worden waar mogelijk een vuurwapen aanwezig is. Daarnaast kost het ook tijd om een inval voor te bereiden.

Politieambtenaar 2, commandant TPE

Vorbereiding aanhouding

Aan de Nationale ombudsman verklaart politieambtenaar 2 dat hij de leiding had en sturing gaf aan het TPE tijdens de inval. Hij heeft het plan voor de inval gemaakt. Hij werkte hierbij met een primair plan en een alternatief plan, omdat van te voren niet altijd duidelijk is wat er aangetroffen wordt. Ook checkte hij vooraf wie er nog meer ingeschreven stonden op het adres waar de inval plaatsvond.

In zijn zienswijze op de klacht stelt politieambtenaar 2 dat de heer Maas de status OG/AOT heeft vanwege zijn antecedenten. Samen met de piketchef van het TPE besloot hij om de woning op snelheid te betreden en de deur te forceren vanwege deze status en omdat de heer Maas werd aangehouden vanwege een Wet Wapen en Munitiefeit. Om de heer Maas geen kans te geven spullen kwijt te maken dan wel te vluchten en het initiatief aan hun kant te houden is voor deze optie gekozen.

Omgaan met minderjarige(n)

Aan de Nationale ombudsman verklaart politieambtenaar 2 hij zich kan voorstellen dat wat het TPE doet, een inval, veel impact kan hebben op kinderen. Het TPE probeert daarom zo veel mogelijk rekening mee te houden kinderen. Bijvoorbeeld door geen kettingzaag te gebruiken om binnen te treden of door de bivakmuts af te doen in het bijzijn van kinderen wanneer dit mogelijk is. De veiligheid van het team staat uiteindelijk wel voorop. Bij de samenstelling van het team wordt er geen rekening mee gehouden of er mogelijk kinderen aanwezig zijn bij een inval. Er is bijvoorbeeld geen jeugdagent aanwezig. Ook worden er voorafgaand aan de inval geen afspraken gemaakt wie zich ontfemt over een eventueel aanwezig kind. Wie een kind tegenkomt, ontfemt zich daarover. Veel agenten, waaronder politieambtenaar 2, hebben zelf ook kinderen en kunnen daar mee omgaan. Dit hoort ook bij het dagelijkse politiewerk.

De inval zelf

Politieambtenaar 2 verklaart dat het TPE niet met getrokken wapens naar binnen is gegaan. Hij verklaart dat hij bij de inval achteraan in het 'treintje' naar binnen liep. Het TPE trof de heer Maas aan in de woonkamer. Hij moest op zijn knieën gaan zitten, met zijn handen omhoog. Daarna werd hij volgens de aangeleerde procedure gefouilleerd en geboeid. Ze hebben de heer Maas op een directieve en duidelijke manier aangesproken, waarbij er geen ruimte was voor discussie. De heer Maas werkte mee. Hij trof Anne bij het toilet aan. Omdat het pand nog niet 'schoon' (oftewel: helemaal gecontroleerd) was en de heer Maas in de deuropening van de woonkamer stond, is hij met haar in de gang blijven staan waarbij zij haar handen in het zicht moest houden. Anne maakte geen bange of geschrokken indruk en maande haar vader nog om naar hen te luisteren. Nadat de heer Maas meegenomen was naar het politiebureau, is er een zoeking gedaan in de woning. Hij heeft Anne op een stoel in de woonkamer gezet en heeft een normaal gesprek met haar gehad. Omdat ze minderjarig was, heeft hij contact met haar moeder gezocht en gezegd dat zij naar de woning moest komen.

Handboeien

Een teamlid van het TPE heeft de handboeien bij de heer Maas omgedaan. Hij heeft niet gehoord of de heer Maas hierbij heeft geklaagd over het te strak zitten van de handboeien of over pijn. Hijzelf heeft de machtiging aanhouding getoond. Het TPE heeft de heer Maas zijn rechten en plichten medegedeeld. In eerste instantie werkte de heer Maas mee, maar de teamleden die hem mee hebben genomen naar het politiebureau hebben later aangegeven dat hij wel 'verbaal aanwezig' was.

Verjaardag zoon

In zijn zienswijze op de klacht stelt politieambtenaar 2 dat pas uit het contact met de moeder bleek dat Bram die dag jarig was. In de woning hingen geen slingers en tijdens de voorverkenning bleek ook nergens uit dat er iemand jarig was.

Politieambtenaar 3, lid TPE

Handboeien

Uit de zienswijze van politieambtenaar 4 blijkt dat hij de heer Maas heeft geboeid. Hij geeft hierover aan dat het TPE werkt volgens een vaste procedure. Nadat politieambtenaar 3 de heer Maas had geëtaleerd, zat de heer Maas op zijn knieën met zijn handen op zijn hoofd. Hij heeft een boei aangeslagen op zijn rechterpols. Daarna heeft hij deze arm gecontroleerd naar zijn rug gebracht. Daarna heeft hij zijn andere arm naar zijn rug gebracht een tweede boei aangeslagen. Hij heeft beide boeien 'gelockt' zodat ze niet meer strakker kunnen gaan tijdens het transport. Hij heeft bij deze handelingen naar eigen zeggen geen geweld of onnodig veel kracht gebruikt, alles is op een rustige maar duidelijke manier gegaan. Wel op zo'n manier dat de heer Maas niet naar zijn broeksband kon grijpen.

Tijdens het wachten op het transport was de heer Maas niet echt meewerkend en luisterde hij slecht. Hij is hier door politieambtenaar 2 en zijn dochter op aangesproken. Politieambtenaar 4 reed de heer Maas vervolgens naar het arrestantenverblijf. Hij deed hierbij zijn best om zo snel en vloeiend mogelijk te rijden.

Politieambtenaar 4, medewerker arrestantenverblijf

In zijn zienswijze geeft politieambtenaar 4 aan dat de heer Maas na het verwijderen van de handboeien op zijn rechterpols striemen had en dat deze pols iets dikker was. Hij wilde de forensisch arts hiervoor bellen, maar voordat hij dit kon doen was de heer Maas zonder voorgeleiding of verhoor heengezonden.

Officier van justitie A.

MMA melding

Officier van justitie A. verklaart dat de politie naar aanleiding van de melding via Meld Misdaad Anoniem over wapenbezit een doorzoeking wilde doen. De politie is hier bevoegd toe conform artikel 49 Wet Wapens en Munitie (WMM), maar de afspraak tussen het OM en de politie is dat hier wel over gebeld wordt. Er is geen toestemming nodig van het OM voor de doorzoeking. Officier van justitie A. heeft zelf geen onderzoek gedaan naar de melding en/of de antecedenten van de heer Maas.

Besluit tot aanhouding

Officier van justitie A. heeft de MMA-melding en aanvullende informatie per email ontvangen en heeft deze telefonisch besproken met een politieambtenaar van het onderzoeksteam. Dit gesprek ging over het verder 'opplussen' van de melding. Dit houdt in dat er wordt gekeken of de informatie uit de melding te koppelen is aan feitelijke gegevens die er bekend zijn over iemand. Bijvoorbeeld klopt het signalement, de auto, het adres etc. Een 'kale' MMA-melding is niet voldoende. Er moeten voldoende 'plusjes' zijn om tot aanhouding buiten heterdaad over te gaan. De informatie in de anonieme melding moet voldoende concreet en specifiek zijn én er moet onderzoek plaats vinden ter verificatie van de anonieme informatie. Alleen dan is er sprake van een voldoende verdenking.¹² Bij dit besluit maakt hij gebruik van het Zakboek Strafvordering voor de Hulpofficier.¹³

In het algemeen kan gezegd worden hoe ernstiger het strafbare feit waarvan iemand verdacht wordt, hoe minder 'plusjes' er nodig zijn om tot aanhouding buiten heterdaad over te gaan. Drie componenten hebben gemaakt dat hij toestemming heeft gegeven voor aanhouding buiten heterdaad. Het eerste is de aard van de melding. Namelijk dat een persoon gezien was met een vuurwapen in zijn broeksband op de openbare weg.

¹² Wetboek van Strafvordering, artikel 27: Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit voortvloeit.

¹³ Zakboek Strafvordering voor de Hulpofficier 2.2, mr. M.G.M. Hoekendijk 2021.

Het tweede was dat de informatie uit de MMA-melding te koppelen was aan de heer Maas. En als laatste dat hij bij de politie bekend stond als vuurwapengevaarlijk.

Aanwezigheid van minderjarige(n)

De eventuele aanwezigheid van kinderen bij de aanhouding is niet besproken. Het hebben van kinderen is geen contra-indicatie bij het geven van een bevel tot aanhouding buiten heterdaad.

Het verrichten van de aanhouding

De politie is verantwoordelijk voor de manier waarop de aanhouding wordt verricht. De politie kan hierover wel met het OM overleggen, maar de politie moet in het kader van de eigen veiligheid een inschatting maken hoe ze de aanhouding gaat doen. Dit kan door een basisteam of het TPE of door het AT gedaan worden. Alleen voor de inzet van het AT is toestemming van het OM nodig.

Registratie in het politiesysteem

Het is officier van justitie A. niet bekend dat en waarom er in het politie-informatiesysteem is opgenomen dat officier van justitie B. nadien zou hebben gezegd dat 'de verdachte niet aangehouden had mogen/kunnen worden'.

Zakboek Strafvordering voor de Hulpofficier

Uit het zakboek komt naar voren dat anonieme informatie voor toepassing van een dwangmiddel, zoals aanhouding buiten heterdaad, voldoende concreet en specifiek (gedetailleerd) moet zijn. Bijvoorbeeld 'meneer A heeft in zijn woning aan de B-sstraat een vuurwapen'. Als hoofdregel geldt: géén dwangmiddelentoepassing op basis van uitsluitend anonieme info. De politie en het OM moeten altijd onderzoek doen naar een melding en uitsluitend dwangmiddelen toepassen na het vinden van een 'plusje'. Onder een 'plusje' wordt verstaan aanvullende informatie over de verdachte en/of het vermoedelijk gepleegde strafbare feit wat de verdenking verder kan onderbouwen (verificatie). Zoals bijvoorbeeld een strafblad met soortgelijke feiten of politie-informatie. Van deze hoofdregel mag alleen worden afgeweken bij concrete en specifieke informatie over een ernstig misdrijf waarbij politieoptreden in redelijkheid geen uitstel meer kan dulden (en nader onderzoek dus onmogelijk is). Bij dwangmiddelentoepassing moeten de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit in acht genomen worden.

Camerabeelden

De heer Maas heeft op verzoek van de ombudsman camerabeelden gestuurd van het binnentreden door de politie. Deze beelden zijn gemaakt door een camera aan de buitenkant van het huis. Hierop is te zien dat een groep politieambtenaren in een rijtje voor de voordeur van de heer Maas staat en de voordeur met een ram forceert, waarna de groep binnentreedt. Op de beelden is te zien dat op het moment van binnentreden de politieambtenaren geen wapens in hun hand hadden.

Wat blijkt er verder uit het klachtdossier?

In het klachtdossier zit een pagina uit het politiedossier. Op deze pagina staat de volgende registratie:

[Ambtsnummer politieambtenaar] 2 juni 2020 18:45 uur

'In overleg met ZSM officier van justitie [B.] besloten dat het voor tijdig beëindigen van deze zaak omdat er geen vuurwapen of andere wapens aangetroffen was. Verdachte had niet aangehouden mogen/kunnen worden.'

Op 17 februari 2020 heeft de klachtbehandelaar van de politie telefonisch contact gezocht met een medewerker van het OM over deze registratie. Hij heeft deze medewerker gevraagd of er daadwerkelijk toestemming was gegeven om de heer Maas aan te houden alvorens de doorzoeking in de woning zou plaatsvinden. De medewerker heeft dit nagevraagd bij Officier van Justitie A. en heeft bevestigd dat eerst de aanhouding moest plaatsvinden, alvorens de woning zou worden doorzocht, vanwege de aard van de MMA-melding en andere informatie omtrent de heer Maas.

Justitiële documentatie

De Nationale ombudsman heeft inzage gehad in de justitiële documentatie van de heer Maas bij het Openbaar Ministerie. Hieruit blijkt dat er bij de heer Maas sprake was van verschillende registraties waaronder het bezit van traangas in 2018, een geseponneerd geweldsdelict in 2009 en geweldsdelicten in 1995 en 1991.

Wat is de reactie van de heer Maas?

Dat hij bekend staat als vuurwapengevaarlijk komt volgens de heer Maas van een strafbaar feit van meer dan 25 jaar geleden. Hij vraagt zich af hoe lang hem dit blijft achtervolgen. Daarnaast geeft de heer Maas aan dat het duidelijk is dat als handboeien 'gelockt' zijn, ze niet strakker kunnen gaan zitten. In zijn geval zijn ze dus te strak 'gelockt' waardoor ze zijn gaan knellen.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

Klacht 1: De heer Maas klaagt dat het TPE van de eenheid Rotterdam hem in het bijzijn van zijn minderjarige dochter heeft aangehouden.

Toetsingskader van de Nationale Ombudsman

Een inval door de politie wordt door degenen die het overkomt veelal als schokkend en beangstigend ervaren. Voor de heer Maas en zijn dochter lijkt dat niet anders te zijn geweest. De Nationale ombudsman toetst deze indringende wijze van politieoptreden en het geven van toestemming hiervoor door het OM aan het evenredigheidsvereiste. Dit vereiste houdt in dat overheidsinstanties voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. In dit geval was het doel van de politie en het OM om te controleren of de heer Maas inderdaad een vuurwapen in zijn bezit had.

Oordeel

De Nationale ombudsman acht de klacht over de wijze van aanhouding van de heer Maas ongegrond.

De ombudsman stelt vast dat de politie verantwoordelijk is voor de wijze waarop de heer Maas is aangehouden. De politie heeft intern het besluit genomen om de aanhouding te verrichten door een inval van het TPE. Bij het nemen van dit besluit is meegewogen dat de heer Maas verdacht werd van het in het bezit hebben van een vuurwapen en dat hij antecedenten had op het gebied van geweldpleging en een WMM feit uit 2018. Ook stond hij geregistreerd als vuurwapengevaarlijk. De politie wilde snel en onverwacht handelen om de situatie direct onder controle te krijgen. Gegeven de informatie die de politie had op dat moment, vindt de ombudsman de keuze om op deze manier te werk te gaan evenredig.

Over hoe de inval in de praktijk is verlopen, het volgende. Een inval van het TPE verloopt volgens een vaste werkwijze. Het doel is om de situatie veilig te stellen en de aanhouding te verrichten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van duidelijke taal en snel handelen. De ombudsman kan begrijpen dat de handelswijze van het TPE op betrokkenen intimiderend en beangstigend kan overkomen. De verklaringen van de heer Maas en zijn dochter enerzijds en de politieambtenaren anderzijds spreken elkaar tegen als het gaat om de vraag of

het TPE met getrokken wapens is binnentreden. De ombudsman heeft op de camerabeelden kunnen zien dat de politieambtenaren niet met getrokken wapens naar binnen zijn gegaan. Nu de politieambtenaren verklaren dat zij ook nadien geen wapens hebben getrokken en er achteraf geen melding is gedaan van wapengebruik, vindt de ombudsman het niet aannemelijk geworden dat er bij de inval vuurwapens zijn getrokken. Al met al heeft de ombudsman de overtuiging dat de inval en de aanhouding zijn verlopen op een professionele en behoorlijke manier.

Over het moment van binnentreden heeft de ombudsman kunnen vaststellen dat de politie de heer Maas in zijn woning aan wilde houden, omdat er daar naar een vuurwapen gezocht moest worden. Er is een groot maatschappelijk belang om vuurwapens 'van de straat' te halen. Dit soort (anonieme) meldingen wordt dan ook door de politie heel serieus genomen en snel handelen is van belang. Vanwege een steekpartij elders is de aanhouding een dag uitgesteld. Het was ongelukkig dat het moment van de inval samenviel met de verjaardag van zijn zoon Bram en de aanwezigheid van zijn dochter Anne. Maar gezien het feit dat ging om een melding van vuurwapenbezit, kan de ombudsman volgen dat de aanhouding niet nog langer uitgesteld kon worden. Daarnaast blijkt uit de verklaringen van de politieambtenaren dat uit het vooronderzoek en de observatie niet was gebleken dat Bram op die dag jarig was. Wel heeft het TPE er rekening mee gehouden dat er zo min mogelijk anderen aanwezig waren in de woning. Het handelen van de politie was ook op dit punt behoorlijk.

Dit alles bij elkaar maakt dat de ombudsman vindt dat het besluit van de politie om de aanhouding te verrichten door een inval van het TPE, de wijze waarop die inval is uitgevoerd en het moment waarop dat gebeurde, niet onbehoorlijk waren gezien de informatie die bekend was over de heer Maas en de aard van de melding.

Klacht 2: De heer Maas klaagt dat het TPE van de eenheid Rotterdam zijn handboeien te strak heeft aangelegd waardoor hij (blijvend) letsel heeft opgelopen.

Toetsingskader van de Nationale Ombudsman

De Nationale ombudsman toetst dit klachtonderdeel aan het vereiste van bijzondere zorg. Dit vereiste houdt in dat overheidsinstanties aan personen die onder hun hoede zijn geplaatst de zorg verlenen waarvoor deze personen, vanwege die afhankelijke positie, op die overheidsinstanties zijn aangewezen. De overheid heeft de plicht om goed te zorgen voor personen aan wie zij de fysieke vrijheid of zelfstandigheid heeft ontnomen. Dat betekent onder meer dat de politie moet voorkomen dat zij een arrestant bij het boeien onbedoeld letsel toebrengt.

Oordeel

De Nationale ombudsman acht de klacht over het te strak aanleggen van de handboeien bij de heer Maas gegrond.

In de ambtsinstructie van de politie staat onder welke voorwaarden de politie handboeien bij een burger mag aanleggen. Hieruit blijkt dat de politie ten behoeve van vervoer of verplaatsing een persoon die van zijn vrijheid is beroofd handboeien kan aanleggen wanneer er op grond van feiten of omstandigheden valt te vrezen voor ontvluchting of de veiligheid van deze persoon, de politieambtenaar of derden.¹⁴

De ombudsman stelt vast dat het TPE voldoende redenen hadden om de heer Maas handboeien om te doen. De officier van justitie had toestemming gegeven voor zijn aanhouding en hij zou worden meegenomen naar het arrestantenverblijf. Daarnaast deed het TPE een inval omdat de heer Maas mogelijk een vuurwapen bij zich zou dragen of in zijn woning zou hebben. Dit gaf voldoende aanleiding om aan te nemen dat de veiligheid van derden of van het TPE in het geding zou kunnen zijn.

¹⁴ Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren, artikel 22.

Uit de verklaringen van de politieambtenaren blijkt dat de heer Maas is geboeid volgens de vaste werkinstructie. Ook komt naar voren dat handboeien snel striemen achterlaten en dat dit bij verzet erger wordt. Het 'locken' zorgt ervoor dat de handboeien niet losser of strakker kunnen gaan zitten. De politieambtenaar die de handboeien heeft aangelegd heeft verklaard dat dit op een rustige wijze is gegaan, zonder geweld of onnodig veel kracht. Hij/zij zegt de handboeien ook te hebben 'gelockt'. De politie verklaart ook dat de heer Maas zich niet fysiek heeft verzet tegen zijn aanhouding.

De heer Maas geeft echter aan dat hij hardhandig is geboeid en dat de handboeien van meet af aan te strak zijn aangelegd. Hij verklaart dat hij direct heeft aangegeven dat hij pijn had, maar dat hier door het TPE niet op gereageerd werd. De ombudsman heeft vast kunnen stellen dat er door een politieambtenaar na aankomst op het arrestantenverblijf geconstateerd is dat er bij de heer Maas sprake was van een dikke pols en rode striemen. Deze politieambtenaar heeft verklaard van plan te zijn geweest om een forensisch arts hiervoor in te schakelen. Ook de huisarts van de heer Maas heeft nadien een gezwollen pols en veranderd gevoel in zijn pols vastgesteld. Een andere oorzaak hiervoor dan dat de handboeien te strak zijn aangelegd blijkt niet uit de verschillende verklaringen, nu de politie ook stelt dat de heer Maas zich niet verzette. Het 'locken' voorkomt niet dat de handboeien in beginsel te strak kunnen worden aangelegd, alleen dat de handboeien daarna niet strakker of losser kunnen gaan zitten. Uit de verklaringen blijkt niet dat het TPE na het aanleggen van de handboeien heeft gecontroleerd of de handboeien te strak zaten. De ombudsman vindt het aannemelijk geworden dat het letsel aan de pols van de heer Maas veroorzaakt is door het te strak aanleggen van de handboeien. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie hiermee in strijd heeft gehandeld met het behoorlijkheidsvereiste van bijzondere zorg.

Klacht 3: De heer Maas klaagt dat het OM toestemming heeft gegeven aan de politie om hem aan te houden buiten heterdaad op basis van informatie over de mogelijke aanwezigheid van een vuurwapen.

Toetsingskader van de Nationale Ombudsman

In Artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering staat dat als verdachte wordt, vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit voortvloeit. In het Zakboek Strafvordering voor de hulpofficier staat beschreven hoe anonieme informatie gebruikt mag worden voor opsporing van een verdachte. De ombudsman toetst of het OM een redelijk vermoeden had van schuld tegen de heer Maas en of de handelwijze van het OM in lijn was met het zakboek.

Oordeel

De Nationale ombudsman acht de klacht dat het OM geen toestemming had mogen geven voor de aanhouding van de heer Maas ongegrond.

Uit de verklaring van de officier van justitie en de klachtstukken blijkt dat hij toestemming voor aanhouding buiten heterdaad heeft gegeven op basis van de aard van de MMA-melding (het ging om vuurwapenbezit), de vaststelling dat de gegevens in de melding te koppelen waren aan de heer Maas en de antecedenten waardoor de heer Maas bij de politie bekend stond als vuurwapengevaarlijk. De ombudsman stelt vast dat de gegevens uit de melding herleidbaar waren naar de heer Maas. Het OM stelt terecht dat de stelling van de heer Maas dat hij al enige tijd niet met zijn auto had gereden, hiervoor geen verschil maakt. Ook stelt de ombudsman vast dat de officier van justitie zijn toestemming niet alleen op basis van de anonieme melding heeft gegeven, maar ook heeft overwogen of er aanvullende informatie was over de heer Maas die de melding ondersteunde. De ombudsman constateert dat de officier van justitie hiermee in lijn heeft gehandeld met de beleidsregels zoals beschreven in het Zakboek Strafvordering van de hulpofficier. De ombudsman is het met het OM eens dat sprake was van een redelijk vermoeden van schuld tegen de heer Maas aangaande het bij zich dragen van een vuurwapen en/of in zijn woning hebben van een vuurwapen.

De registratie in het politiesysteem dat na het heenzenden van de heer Maas een tweede officier van justitie (B.) van mening zou zijn geweest dat de heer Maas niet aangehouden had mogen/kunnen worden, roept vragen op. De ombudsman heeft niet kunnen achterhalen of de registratie klopt en waar deze op gebaseerd is. Hoe dan ook, is de mutatie pas opgemaakt op het moment dat er een besluit genomen moest worden of de heer Maas weer naar huis mocht gaan en in de wetenschap dat er bij de doorzoeking geen vuurwapen was gevonden. De ombudsman vindt daarom niet dat deze registratie afdoet aan de overwegingen van de officier van justitie die de toestemming voor aanhouding buiten heterdaad heeft gegeven.

Klacht 4: De heer Maas klaagt dat het OM heeft geweigerd de sepotcode aan te passen van 02 (geen wettig en overtuigend bewijs) naar 01 (ten onrechte als verdachte aangemerkt).

Toetsingskader van de Nationale Ombudsman

In de 'Aanwijzing gebruik sepotgronden' is vastgelegd hoe het OM sepotcodes toekent. Zoals het OM heeft gesteld, is in deze Aanwijzing vermeld dat sepotcode 01 is bedoeld voor de gevallen waarin er in het opsporingsonderzoek feiten en omstandigheden naar voren zijn gekomen die ondubbelzinnig wijzen op de onschuld van de betrokkene. Daarnaast wordt deze code gebruikt als de betrokkene van meet af aan niet als verdachte had mogen worden aangemerkt. Volgens de Aanwijzing is sepotcode 02 van toepassing wanneer er onvoldoende bewijs is, of er bewijs is dat niet voldoende overtuigt. De rol van de ombudsman is beperkt tot een terughoudende beoordeling van de besluitvorming door het OM. Bij deze toets van de ombudsman staat de door het OM gegeven motivering centraal. In deze motivering dient het OM zijn beslissing duidelijk uit te leggen. Ook dient het OM aan te geven van welke feiten het is uitgegaan. Verder dient de motivering begrijpelijk en consistent te zijn.¹⁵

Oordeel

De Nationale ombudsman acht de klacht over de weigering van het OM om de sepotcode aan te passen van code 02 naar code 01 ongegrond.

De ombudsman vindt dat de het OM voldoende heeft gemotiveerd waarom het geen aanleiding ziet om de sepotcode aan te passen van 02 naar 01. Het OM heeft aangegeven dat de verdenking op basis van de MMA-melding en de op dat moment beschikbare informatie over de heer Maas voldoende concreet en specifiek was om een dwangmiddel als binnentreding ter aanhouding op te kunnen baseren. In de MMA-melding kwamen de naam, het adres, de gezinssamenstelling en de auto van de heer Maas naar voren en het strafbare feit waar hij verdacht van werd, namelijk wapenbezit. Ook betrok het OM in haar overweging dat de heer Maas in het politie-informatiesysteem stond geregistreerd als vuurwapengevaarlijk en dat hij verschillende antecedenten op het gebied van geweldpleging had. De ombudsman vindt dat het OM hiermee voldoende heeft gemotiveerd wat de grondslag was van de verdenking.

De heer Maas bracht naar voren dat door observatie naar aanleiding van de melding gezien had kunnen worden dat zijn zwarte Mercedes al ruim negen dagen niet in gebruik was. Het OM is hier op ingegaan door te stellen dat het wel of niet in gebruik zijn van de Mercedes niets af doet aan de betrouwbaarheid van de melding. De ombudsman vindt dat het OM hiermee voldoende op dit punt heeft gereageerd.

Het OM heeft ook gemotiveerd waarom de onschuld van de heer Maas niet is komen vast te staan. Volgens het OM betekent het feit dat er geen wapen is gevonden bij de heer Maas tijdens de doorzoeking niet dat de verdenking ten onrechte heeft bestaan. Er is geen wapen gevonden, maar er zijn ook geen feiten en omstandigheden naar voren gekomen die onomstotelijk wijzen op de onschuld van de heer Maas. Het is nadien dus niet ondubbelzinnig vast komen te staan dat de verdenking onterecht was, wat nodig is voor een sepotcode 01.

¹⁵ Rapport 2022/050

Wat is het oordeel van de Kinderombudsman?

Toetsingskader van de Kinderombudsman

De heer Maas heeft één klacht voorgelegd aan de Kinderombudsman. Bij de beoordeling van deze klacht, toetst de Kinderombudsman of de politie, waar het TPE onderdeel van uitmaakt, in lijn heeft gehandeld met de kinderrechten van zijn dochter Anne. Haar kinderrechten zijn vastgelegd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (hierna: Kinderrechtenverdrag). Ook maakt de Kinderombudsman gebruik van de General Comments van het VN-Kinderrechtencomité, die dienen als nadere uitleg van de kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag.

Relevante kinderrechten voor Anne

In de situatie van Anne zijn meerdere kinderrechten relevant.¹⁶ Zo moet het belang van het kind voorop staan als er een beslissing wordt genomen die het kind raakt (artikel 3). Deze verplichting geldt ook voor de politie op het moment dat de aanhouding van een ouder wordt voorbereid en uitgevoerd waarbij (mogelijk) een kind aanwezig is. De rechten uit het Kinderrechtenverdrag mogen een kind namelijk niet worden onthouden als gevolg van (mogelijk strafbare) gedragingen van de ouder van een kind (artikel 2 lid 2).

Het VN-Kinderrechtencomité heeft in General Comment nr. 14 aangegeven hoe professionals (zoals de politie) een beslissing moeten nemen in het belang van het kind.¹⁷ De eerste stap houdt in dat onderzocht moet worden welke beslissing het beste is voor de ontwikkeling van het kind. Het Kinderrechtencomité heeft een lijst opgesteld met zeven niet uitputtende elementen die altijd gecheckt moeten worden.¹⁸ Naast deze elementen, kunnen ook andere kinderrechten van toepassing zijn. Na het aflopen van de elementen zijn volgens de Kinderombudsman in de situatie van Anne zijn de volgende kinderrechten relevant: het recht op ontwikkeling (artikel 6), het recht op participatie (artikel 12), het recht op informatie (artikel 17), het recht op onderwijs (artikel 28) en tot slot het recht op passende zorg als slachtoffer van geweld (artikel 39). De tweede stap houdt in dat alle andere belangen (dan die van het kind) in kaart gebracht dienen te worden. Vervolgens dient bij stap drie een afweging gemaakt te worden tussen de belangen van het kind en de overige belangen. Stap vier houdt in dat de beslissing wordt uitgelegd aan het kind.

De klacht

De heer Maas heeft de volgende klacht voorgelegd aan de Kinderombudsman: 'Het Team Parate Eenheid van de politie-eenheid Rotterdam heeft de heer Maas in het bijzijn van zijn minderjarige dochter aangehouden'. Op basis van hetgeen tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman naar voren is gekomen, constateert de Kinderombudsman dat deze klacht in de kern om twee punten gaat: (1) de wijze waarop de politie de aanhouding heeft voorbereid en uitgevoerd en (2) het feit dat de politie de heer Maas heeft aangehouden in het bijzijn van zijn dochter.

Oordeel

De Kinderombudsman verklaart de klacht deels gegrond en onthoudt zich voor het overige van een oordeel.

De voorbereiding en uitvoering van de aanhouding

De Kinderombudsman acht de klacht van de heer Maas gegrond voor zover deze ziet op de wijze waarop de politie de aanhouding heeft voorbereid en uitgevoerd. Voor elk kind heeft de aanhouding van een ouder door de politie een enorme impact. Dit geldt al helemaal als het kind zelf aanwezig is bij de aanhouding. Van alle betrokken partijen mag verwacht worden dat zij zich maximaal inspannen om de impact van de aanhouding op het leven van het kind zo klein mogelijk te houden. De Kinderombudsman wijst er dan ook op dat de

¹⁶ De voor deze klacht relevante kinderrechten zijn opgenomen in bijlage ii.

¹⁷ Door de Kinderombudsman omgezet in het stappenplan 'het beste besluit voor het kind', zie bijlage iii.

¹⁸ Het gaat om de volgende zeven elementen: de mening van het kind, de identiteit van het kind, het behoud van de gezinsomgeving en het onderhouden van betrekkingen, de zorg, bescherming en veiligheid van het kind, de kwetsbare situatie van het kind, het recht op gezondheid en tot slot het recht op onderwijs.

politie in de voorbereiding onderzoek moet doen naar welke beslissing het beste is voor de ontwikkeling van het kind, conform artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag.

De Kinderombudsman heeft gelezen dat de politie heeft besloten om over te gaan tot de aanhouding van de heer Maas omdat overige belangen, zoals die van de openbare veiligheid, zwaarder wogen dan het belang van Anne. Op het moment dat de politie besloot om de aanhouding te verrichten, had de politie nogmaals onderzoek moeten doen naar hoe deze aanhouding kon worden uitgevoerd in lijn met de kinderrechten van Anne. Dat is nu niet gebeurd. Tijdens het gesprek met de Kinderombudsman heeft Anne verteld dat zij bang was tijdens de aanhouding van haar vader en dat zij gemist heeft dat iemand haar in begrijpelijke taal uitlegde wat er gebeurde. Naderhand had zij graag nog met iemand van de politie gepraat over wat er was gebeurd en hoe het nu verder zou gaan. De Kinderombudsman is dan ook van mening dat de politie (in lijn met een eerdere aanbeveling uit het rapport 'Zie je mij wel?') tijdens de voorbereiding van de aanhouding in het belang van Anne had moeten beslissen dat een politiemedewerker met pedagogische kennis zou aansluiten bij de aanhouding.¹⁹ Deze medewerker had aandacht kunnen hebben voor Anne en haar, zowel ter plekke als naderhand, op een kindvriendelijke manier informatie en ondersteuning kunnen geven. De Kinderombudsman is van mening dat de politie zich tijdens de voorbereiding en uitvoering van de geplande aanhouding van de heer Maas onvoldoende heeft ingespannen om de kinderrechten van Anne te onderzoeken en vervolgens te waarborgen. Om die reden acht de Kinderombudsman de handwijze van de politie in strijd met het Kinderrechtenverdrag, meer specifiek met de artikelen 2, 3, 6, 12, 17, 28 en 39.

Aanhouding in aanwezigheid van dochter Anne

Naast bovenstaande, ziet de klacht van de heer Maas ook op het feit dat hij in het bijzijn van zijn dochter is aangehouden. Ten aanzien van dit punt onthoudt de Kinderombudsman zich van een oordeel. De reden hiervoor is dat de Kinderombudsman meent dat, hoewel de politie ten onrechte geen onderzoek heeft gedaan naar welke beslissing het beste was voor de ontwikkeling van Anne, dit onderzoek er niet per definitie toe had geleid dat de aanhouding van de heer Maas in het bijzijn van Anne niet had mogen plaatsvinden. Het is immers mogelijk dat andere belangen, zoals de veiligheid van de maatschappij, zwaarder wegen dan die van het kind (zie stap 3).

Conclusie

De Nationale ombudsman heeft naar aanleiding van de klacht van de heer Maas onderzocht hoe de inval door het TPE tot stand is gekomen en of de politie en het OM hierbij behoorlijk hebben gehandeld. De ombudsman vindt dat het besluit om de aanhouding te verrichten door een inval van het TPE niet onbehoorlijk is gezien de informatie die bekend was over de heer Maas en de aard van de melding. Wel vindt de ombudsman dat het aannemelijk is geworden dat de handboeien bij de heer Maas te strak zijn aangelegd waardoor lichamelijk letsel is veroorzaakt. Ook vindt de ombudsman dat de toestemming van het OM om de heer Maas aan te houden op de juiste gronden gegeven is. Tot slot vindt de ombudsman dat het OM voldoende heeft gemotiveerd waarom het weigerde om de gebruikte sepotcode aan te passen van 02 naar 01.

De Kinderombudsman heeft onderzocht of de politie-eenheid Rotterdam in lijn heeft gehandeld met de kinderrechten van Anne. Het onderzoek richtte zich op de voorbereiding en uitvoering van de aanhouding van de heer Maas in het bijzijn van Anne alsook op het feit dat de heer Maas in haar bijzijn is aangehouden. De Kinderombudsman vindt dat de politie onvoldoende rekening heeft gehouden met de kinderrechten van Anne tijdens de voorbereiding en uitvoering van de aanhouding. De Kinderombudsman acht de klacht van de heer Maas op dit punt dan ook gegrond. Ten aanzien van het punt dat de heer Maas is aangehouden in het bijzijn van Anne, onthoudt de Kinderombudsman zich van een oordeel omdat, hoewel de politie ten onrechte

¹⁹ Zie: [Rapport: Zie je mij wel? | De Kinderombudsman](#)

geen onderzoek heeft gedaan naar welke beslissing het beste was voor de ontwikkeling van Anne, dit onderzoek er niet per definitie toe had geleid dat de aanhouding van de heer Maas in het bijzijn van Anne niet had mogen plaatsvinden.

Aanbevelingen

De Kinderombudsman vindt het belangrijk dat de politie in lijn handelt met de kinderrechten als zij beslissingen neemt die kinderen raken. Op basis van het onderzoek naar de klacht van de heer Maas, doet de Kinderombudsman de volgende aanbevelingen aan de politie:

- Waarborg dat de partijen die betrokken zijn bij de voorbereiding en uitvoering van een aanhouding een ouder van een minderjarig kind, standaard onderzoek verrichten naar het belang van het kind, conform artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag;
- Geef het kind dat getuige is van de aanhouding van (één van) zijn ouders op een kindvriendelijke manier informatie over wat er aan de hand is;
- Stel het kind in staat vragen te stellen over wat er aan de hand is en vraag actief aan het kind wat het op dat moment nodig heeft;
- Zorg ervoor dat het kind nazorg aangeboden krijgt en hier vervolgens ook gebruik van kan maken.

Tot slot wijst de Kinderombudsman nogmaals op het rapport 'Zie je mij wel?' uit 2017 waarin de Kinderombudsman de volgende aanbeveling deed aan de politie:

- De politie en andere opsporingsdiensten moeten bij iedere geplande aanhouding waarvan bekend is dat er kinderen bij aanwezig (kunnen) zijn, en waarbij het niet opportuun wordt gevonden de crisisdienst in te schakelen, zorgen dat er standaard een 'kinderrechercheur' mee gaat: een medewerker met pedagogische kennis die tijdens de arrestatie oog voor de kinderen houdt en naderhand de eerste informatie en ondersteuning biedt aan de achterblijvers.²⁰

De Nationale ombudsman,

De Kinderombudsvrouw

Reinier van Zutphen

Margrite Kalverboer

²⁰ Te raadplegen via: [Rapport: Zie je mij wel? | De Kinderombudsman](#)

Bijlage I: Kinderrechtelijk kader

Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)

Artikel 2

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag, eerbiedigen en waarborgen de in het Verdrag beschreven rechten voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid zonder discriminatie van welke aard ook, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van zijn of haar ouder of wettige voogd.
2. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de omstandigheden of de activiteiten van, de meningen geuit door of de overtuigingen van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind.

Artikel 3

1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.
2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.
3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 6

1. De Staten die partij zijn, erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.
2. De Staten die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 12

1. De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.
2. Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Artikel 17

De Staten die partij zijn, erkennen de belangrijke functie van de massamedia en waarborgen dat het kind toegang heeft tot informatie en materiaal uit een verscheidenheid van nationale en internationale bronnen, in het bijzonder informatie en materiaal gericht op het bevorderen van zijn of haar sociale, psychische en morele welzijn en zijn of haar lichamelijke en geestelijke gezondheid. Hiertoe dienen de Staten die partij zijn:

- a. de massamedia aan te moedigen informatie en materiaal te verspreiden die tot sociaal en cultureel nut zijn voor het kind en in overeenstemming zijn met de strekking van artikel 29;

- b. internationale samenwerking aan te moedigen bij de vervaardiging, uitwisseling en verspreiding van dergelijke informatie en materiaal uit een verscheidenheid van culturele, nationale en internationale bronnen;
- c. de vervaardiging en verspreiding van kinderboeken aan te moedigen;
- d. de massamedia aan te moedigen in het bijzonder rekening te houden met de behoeften op het gebied van de taal van het kind dat tot een minderheid of tot de oorspronkelijke bevolking behoort;
- e. de ontwikkeling aan te moedigen van passende richtlijnen voor de bescherming van het kind tegen informatie en materiaal die schadelijk zijn voor zijn of haar welzijn, indachtig de bepalingen van de artikelen 13 en 18.

Artikel 28

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op onderwijs, en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, verbinden zij zich er met name toe:
 - a. primair onderwijs verplicht te stellen en voor iedereen gratis beschikbaar te stellen;
 - b. de ontwikkeling van verschillende vormen van voortgezet onderwijs aan te moedigen, met inbegrip van algemeen onderwijs en beroepsonderwijs, deze vormen voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken, en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk;
 - c. met behulp van alle passende middelen hoger onderwijs toegankelijk te maken voor een ieder naar gelang zijn capaciteiten;
 - d. informatie over en begeleiding bij onderwijs- en beroepskeuze voor alle kinderen beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken;
 - e. maatregelen te nemen om regelmatig schoolbezoek te bevorderen en het aantal kinderen dat de school vroegtijdig verlaat, te verminderen.
- 2 De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te verzekeren dat de wijze van handhaving van de discipline op scholen verenigbaar is met de menselijke waardigheid van het kind en in overeenstemming is met dit Verdrag.
- 3 De Staten die partij zijn, bevorderen en stimuleren internationale samenwerking in aangelegenheden die verband houden met onderwijs, met name teneinde bij te dragen tot de uitbanning van onwetendheid en analfabetisme in de gehele wereld, en de toegankelijkheid van wetenschappelijke en technische kennis en moderne onderwijsmethoden te vergroten. In dit opzicht wordt met name rekening gehouden met de behoeften van de ontwikkelingslanden.

Artikel 39

De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen ter bevordering van het lichamelijk en geestelijk herstel en de herintegratie in de maatschappij van een kind dat het slachtoffer is van: welke vorm ook van verwaarlozing, exploitatie of misbruik; foltering of welke andere vorm ook van wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing; of gewapende conflicten. Dit herstel en deze herintegratie vinden plaats in een omgeving die bevorderlijk is voor de gezondheid, het zelfrespect en de waardigheid van het kind.

General comment No. 14 (2013) over het recht van het kind zijn belangen de eerste overweging te laten zijn

In General Comment nummer 14 geeft het Kinderrechtencomité uitleg over de manier waarop beslissingen over kinderen genomen moeten worden. Bij elke beslissing moeten de belangen van een kind bepaald worden en daarna worden afgewogen tegen andere belangen. Uit die afweging volgt de beslissing. Deze beslissing moet vervolgens aan een kind worden verteld en uitgelegd, zeker als de beslissing een andere is dan wat in het belang van het kind zou zijn geweest.

De belangen van het kind kunnen worden bepaald aan de hand van de specifieke omstandigheden, de specifieke eigenschappen en de sociale en culturele context van het kind of de groep kinderen. Het Kinderrechtencomité heeft een lijst opgesteld van zeven, niet uitputtende, elementen die daarbij altijd gecheckt moeten worden. Het gaat om de volgende zeven basiselementen:

- De mening van het kind over de situatie en te nemen beslissing. Het Kinderrechtenverdrag noemt geen leeftijdsgrenzen. Het is afhankelijk van de leeftijd en de ontwikkeling van het kind of een kind om zijn of haar mening gevraagd kan worden. Dat een kind zijn of haar mening moet kunnen geven, betekent niet dat die ook altijd wordt gevolgd. Er wordt een passend gewicht aan gegeven: het is afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind hoe zwaar de mening meetelt. Voor de mening van het kind is ook artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag belangrijk en General Comment nummer 12: dit General Comment geeft uitleg over artikel 12. Als een kind niet zelf zijn mening kan geven (bijvoorbeeld omdat een gesprek te belastend is of het kind niet beschikbaar is voor een gesprek, of omdat het om een groep kinderen gaat die niet vertegenwoordigd kan worden), dan is het belangrijk om informatie over het kind of groep kinderen en hun mening, wensen en belangen in te winnen via anderen om het kind of de kinderen heen, of via andere documenten.
- De identiteit van het kind. Het gaat om de unieke kenmerken en eigenschappen van een kind en ook om de culturele of religieuze identiteit van een kind. Belangrijke kinderrechten zijn daarvoor artikel 7, 8 en 14 IVRK;
- Behoud van de gezinsomgeving en onderhouden van betrekkingen. Het gezin is volgens het Kinderrechtenverdrag de fundamentele (belangrijkste) maatschappelijke eenheid en de natuurlijke omgeving voor de groei en het welzijn van kinderen. Stabiliteit en continuïteit in de opvoedsituatie maken hier onderdeel van uit. Belangrijke kinderrechten hiervoor zijn artikel 5, 7, 8, 9 en 18 IVRK;
- Zorg, bescherming en veiligheid van het kind. Het gaat om het welzijn van kinderen in brede zin. Enerzijds gaat dit om basisbehoeften op materieel, fysiek, educatief en emotioneel vlak. Anderzijds gaat het om de behoefte aan affectie en veiligheid. Belangrijke kinderrechten zijn artikel 3, 6, 5, 18, 19 IVRK;
- Kwetsbare situatie waarin het kind zich bevindt, waarbij rekening wordt gehouden met de vorm en mate van kwetsbaarheid van elk kind. De mate waarin een kind kwetsbaar is, kan afhangen van de situatie waarin het kind zit in combinatie met de eigenschappen van het kind en kan ook afhangen van de factoren die het kind kwetsbaar maken: een homoseksuele puber is kwetsbaarder op een Islamitische school dan op een openbare school. Een kind kan ook kwetsbaar zijn door de aanwezigheid van risicofactoren (zoals geen stabiele thuissituatie) of slechte ervaringen in het verleden (zoals mishandeling thuis, trauma opgelopen tijdens een vlucht). Belangrijke kinderrechten zijn artikel 2, 22, 23, 30 IVRK;
- Recht van het kind op gezondheid. Het gaat hierbij om het recht op de grootst mogelijke gezondheid. Dit recht is opgenomen in artikel 24 IVRK;
- Recht van het kind op onderwijs. Voor het recht op onderwijs en sociale veiligheid op school zijn belangrijke kinderrechten artikel 19, 28 en 29 IVRK.

Bijlage II: Stappenplan het beste besluit voor het kind

Beslissing in 4 stappen

STAP 1 Belangen van het kind

Onderzoek wat het beste is voor de ontwikkeling van het kind en betrek het kind hierbij.

STAP 2 Andere belangen

Breng in kaart welke belangen nog meer meespelen.

STAP 3 Afwegen van de belangen

Weeg wat het beste is voor de ontwikkeling van het kind af tegen wat er verder meespeelt. Stel hierbij het belang van het kind voorop.

STAP 4 Uitleg van het besluit

Bespreek de beslissing met het kind en vertel het kind of en wat het er tegen kan doen als hij of zij het er niet mee eens is.